14 Φεβρουαρίου 2025

Από τον «θεό» Έρωτα στον «άγιο» Βαλεντίνο!

/ Γενικά Θέματα

Από καταβολής της Εκκλησίας, ο πτωτικός κόσμος πασχίζει να την προσλάβει, να παραλλάξει την σώζουσα αλήθεια της, να την φέρει στα πτωτικά του μέτρα, να την αποδυναμώσει από την σωστική της δύναμη. Αυτό ονομάζεται στην εκκλησιαστική μας γλώσσα εκκοσμίκευση και είναι ίσως μια από τις χειρότερες προκλήσεις, ίσως η χειρότερη, στην πολύ δύσκολη εποχή μας, όπου κυριαρχεί ο κοσμικός, ο υλιστικός τρόπος ζωής.

- Γράφει ο Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος

Μια τέτοια τρανταχτή περίπτωση απόπειρας εκκοσμίκευσης, απομείωσης της σώζουσας αλήθειας της Εκκλησίας και ευτελισμός της αγιότητας είναι και ο κατ' έτος «εορτασμός» ενός ανύπαρκτου, ψεύτικου, κατασκευασμένου «αγίου», ο οποίος μας ήρθε ως «δάνειο», μεταξύ των πολλών, από την αιρετική Δύση και

καθιερώθηκε από τον εμπορικό κόσμο. Ο λόγος για τον περιβόητο «άγιο» Βαλεντίνο, τον οποίο όρισαν ως τον «προστάτη άγιο των ερωτευμένων» και «εορτάζεται», με απίστευτα πομπώδη τρόπο, στις 14 Φεβρουαρίου.

Πρόκειται, αναμφίβολα, για αναβίωση αρχαίας παγανιστικής εορτής, του ειδωλολατρικού «θεού» Έρωτα, ο οποίος θεωρούνταν ο «πρωταρχικός θεός», ο οποίος «γέννησε» τα κατοπινά γένη των «θεών»[1] και εορτάζονταν με οργιαστικό τρόπο αυτές τις ημέρες[2]. Επίσης στις 14 και 15 Φεβρουαρίου γιορτάζονταν τα «Διονύσια», ως «γιορτή του έρωτα και της γονιμότητας, ως λατρεία στο ξύπνημα της φύσης με τον ερχομό της άνοιξης»[3]. Την ίδια χρονική περίοδο οι Ρωμαίοι γιόρταζαν, επίσης με οργιαστικό τρόπο τα «Λουπερκάλια», «μια παγανιστική γιορτή αφιερωμένη στην γονιμότητα και τον έρωτα. Σύμφωνα με αυτή, πολλοί νέοι έτρεχαν γυμνοί και χτυπούσαν με κάποιου είδους λουριά όποιον έβρισκαν μπροστά τους – κυρίως γυναίκες – για να τους μεταδώσουν γονιμότητα. Επίσης, τα νεαρά κορίτσια έβαζαν σε ένα κουτί τα ονόματά τους και οι νεαροί άντρες, αφού επέλεγαν ένα όνομα, ζευγάρωναν για ένα χρόνο με την κοπέλα της οποίας το όνομα τράβηξαν. Η γιορτή αυτή, όμως, απαγορεύτηκε από την Εκκλησία και συγκεκριμένα από τον Πάπα Γελάσιο, τον 5ο αιώνα, ως ειδωλολατρική. Τη θέση της πήρε εορτασμός της μνήμης του Αγίου Βαλεντίνου στις 14 Φεβρουαρίου»[4].

Είναι γνωστό πως η Δύση ουδέποτε μπόρεσε να αποκολληθεί από τον προχριστιανικό παγανισμό, τον οποίο, εν πολλοίς, τον μετέφερε στον Χριστιανισμό, αλλοιώνοντας και νοθεύοντας σοβαρά την διδασκαλία του. Φαίνεται

πως η καθιέρωση της εορτής του «αγίου» Βαλεντίνου, κατά τον μεσαίωνα, είναι κλασσική περίπτωση αναβίωσης των ως άνω παγανιστικών εορτών , με χριστιανικό προσωπείο. Αναφέρεται πως «Στο Μεσαίωνα, ο Βαλεντίνος ήταν ένας από τους πιο διάσημους άγιους σε Αγγλία και Γαλλία. Στη Μεγάλη Βρετανία, συγκεκριμένα, η ημέρα της γιορτής του Αγίου Βαλεντίνου άρχισε να γίνεται δημοφιλής στα μέσα του 17ου αιώνα και μέχρι και τα μέσα του 18ου αιώνα, οι εραστές συνήθιζαν να ανταλλάσσουν σημειώματα αγάπης»[5].

Ο εορτασμός του όμως έλαβε μεγάλες διαστάσεις και έγινε ο πιο δημοφιλής «άγιος» των κοσμικών, τον περασμένο αιώνα, από τους εμπόρους, οι οποίοι τον επέβαλαν για να αυξήσουν τις πωλήσεις τους, αφού το «έθιμο» προβλέπει μανιακή ανταλλαγή δώρων την ημέρα της εορτής του.

Κάποιοι θέλουν τον «άγιο» Βαλεντίνο υπαρκτό πρόσωπο, άγιο και μάρτυρα της αρχαίας Εκκλησίας, ο οποίος υποτίθεται ότι έζησε και έδρασε τον 3ο μ. Χ. αιώνα (όχι τυχαία) στην Ιταλία. Ήταν κληρικός και πάντρευε κρυφά ανδρόγυνα, παραβαίνοντας αυτοκρατορική διαταγή, σύμφωνα με την οποία απαγορεύονταν οι γάμοι των νέων, για να αποφεύγουν τη στράτευση. Για τούτο αποκεφαλίστηκε. Αλλά, καμιά ιστορική μαρτυρία και κανένα αγιολόγιο της αρχαίας Εκκλησίας αναφέρει τέτοιον άγιο. Επίσης καμιά ιστορική πηγή αναφέρει αυτοκρατορικό διάταγμα να απαγορεύει το γάμο. Πρόκειται αναμφίβολα για μυθοπλασία εκείνων που έχουν συμφέρον από τον εορτασμό του.

Αλλά, ακόμα και να υπήρξε άγιος με το όνομα Βαλεντίνος, δεν θα μπορούσε να έχει σχέση με ετούτον τον «άγιο», να προστατεύει αδιακρίτως τους ερωτευμένους, νόμιμους και παράνομους, ακόμη και τους πόρνους, μοιχούς, ομοφυλόφιλους, οι οποίοι δηλώνουν ερωτευμένοι με τους ή τις ερωτικές συντρόφους τους. Ειδικά στην Ορθόδοξη Εκκλησία μας, στην αληθινή, Μία, Αγία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία του Χριστού, δεν υπάρχει άγιος με το όνομα αυτό, πολλώ δε μάλλον να είναι προστάτης (και) του παράνομου έρωτα!

Σε αντίθεση με την αληθινή Εκκλησία του Χριστού, ο δυτικός Χριστιανισμός δέχεται την ύπαρξή του και τον τιμά και εορτάζει ως έχει! Όσοι γνωρίζουμε Θεολογία και ειδικά τον κλάδο της «Συμβολικής» και της «Ιστορίας των Δογμάτων», μπορούμε να καταλάβουμε γιατί, μπορεί να τιμά έναν τέτοιο «άγιο», όπως και πολλούς άλλους, με παράδοξες και εν πολλοίς αντιχριστιανικές ιδιότητες.

Ο δυτικός Χριστιανισμός, αφότου αποκόπηκε από την μία και αδιαίρετη Εκκλησία του Χριστού, παραφθάρθηκε σε μέγιστο βαθμό, χάνοντας την γνησιότητα της Εκκλησίας. Μεταξύ των πάμπολλων πλανών του, διέστρεψε και την βιβλική και

αγιοπατερική έννοια της σωτηρίας, την οποία θεωρεί ως «ηθική βελτίωση» και όχι ως κατά χάριν θέωση, όπως διδάσκει η Εκκλησία μας. Ως άγιος δεν θεωρείται ο θεούμενος, αλλά ο «ηθικός», ο «καλός άνθρωπος», ο έχων την «έξωθεν καλή μαρτυρία», και τούτο διότι, σύμφωνα με την σχολαστική «θεολογία» η ένωση με το Θεό είναι αδύνατη και η μόνη σχέση μας με Αυτόν είναι η «ηθική καθαρότητα», η οποία «ικανοποιεί» την θεία δικαιοσύνη. Άλλωστε, σύμφωνα με την άκρως βλάσφημη «Περί ικανοποιήσεως της θείας δικαιοσύνης» πίστη, ως «σωτηρία» εννοείται η αποκατάσταση της «τρωθείσας», εξαιτίας της ανθρώπινης αμαρτίας, θείας δικαιοσύνης. Εφόσον αυτή «αποκατασταθεί» έχει συντελεστεί και η σωτηρία![6] Εν προκειμένω, Όποιος «αγαπά» αδιάκριτα, έστω και αν αυτή η «αγάπη» ενέχει αμαρτωλότητα, είναι «καλός χριστιανός» και μάλιστα έχει την «προστασία» του «αγίου του έρωτα». Κάπως έτσι αιτιολογείται η παρουσία του «αγίου» Βαλεντίνου, στο «αγιολόγιο» του δυτικού Χριστιανισμού.

Αλλά, όπως έγραψε ο αείμνηστος Καθηγητής π. Γ. Μεταλληνός, «Η Εκκλησία ως Ορθοδοξία δεν επιδιώκει να κάμει τον άνθρωπο “ηθικό” με την κοσμική σημασία του όρου. Άλλο καλός άνθρωπος και άλλο χριστιανός. Ο ορθόδοξος χριστιανός αγωνίζεται για την τήρηση των εντολών του Θεού όχι όμως με την έννοια ενός κώδικα καλής συμπεριφοράς (savoir vivre), αλλά για να οδηγηθεί, με την συνεργεία της Χάριτος του Θεού, στο εν Χριστώ ήθος, που πηγάζει από την καρδιά του ως “καρπός του Πνεύματος” (Γαλ.5,22) και “ύδωρ αλλόμενον εις ζωήν αιώνιον” (Ιω.4,14). […] Οι αιρετικοί, που κυκλοφορούν ανάμεσά μας, βλέπουν τις εντολές του Θεού ηθικολογικά, θέλουν να γίνουν “καλοί άνθρωποι”, όπως το επιδιώκουν άλλωστε και οι άθεοι και οι μη χριστιανοί, οπαδοί των θρησκειών (θρησκευμάτων) του κόσμου. Ο Ορθόδοξος πιστός όμως δεν επιδιώκει να γίνει απλά “καλός” και “ηθικός”, αλλά Άγιος, να ενωθεί με τον Χριστό και μέσω αυτού με όλη την Αγία Τριάδα, να γίνει “ναός Θεού” (Α΄Κορ.3,16 κ.α.), διότι τότε θα είναι “αληθινός”, όπως και ο Θεός μας (Α΄ Ιω.5,20) και αληθινά συνάνθρωπος, “πλησίον” και αδελφός του άλλου όταν η Χάρη του Θεού (η “βασιλεία” Του) θα ενοικεί στην καρδιά του και η αγάπη του δεν θα είναι “αγάπη αμαρτωλών” (Λουκ.6,33), δηλ. υπολογιστική και συμφεροντολογική, αλλά ανιδιοτελής, όπως η αγάπη του Θεού, που “ου ζητεί τα εαυτής” (Ρωμ.13, 5) και γι’ αυτό “ουδέποτε εκπίπτει” (13, 8). Άγιοι είναι κατά τον ιερό Δαμασκηνό: “οι έμψυχοι ναοί του Θεού, τα έμψυχα του Θεού σκηνώματα”, διότι “δια του νου τοις σώμασιν αυτών ενώκησεν ο Θεός”[7]. «Μη ξεχνάμε: οι Άγιοι αναγνωρίζουν τους Αγίους! Η ιστορία της Εκκλησίας μας διδάσκει, ότι η αναγνώριση της αγιότητας δεν υπήρξε ποτέ αυθαίρετη και συναισθηματική, ούτε στηρίχθηκε ποτέ στην καλή φήμη, την ηθικότητα, έστω και στις αγαθοεργίες κάποιου, αλλά σε απτά και τεκμηριωμένα, δηλαδή εκ του Θεού προερχόμενα, δείγματα της πραγματικότητας της θεώσεως. Η θέωση όμως μεταμορφώνει την φύση του ανθρώπου και δεν “βελτιώνει” απλά τον χαρακτήρα

του. Και αυτό συμβαίνει, διότι κατά τον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά: "Όλος μεν όλοις τοις αξίοις ο Θεός περιχωρεί, όλω δε όλοι περιχωρούσιν ολικώς οι Άγιοι τω Θεώ, όλον αντιλαβόντες εαυτών τον Θεόν"[8]. Δηλαδή: «Όλος ο Θεός περιχωρεί εις όλους τους αξίους, εις όλον δε τον Θεόν περιχωρούν όλοι οι Άγιοι ολικά, έχοντας προσλάβει αντί τον εαυτό τους τον Θεόν»[9].

Σύμφωνα λοιπόν με την ορθή θεώρηση περί αγιότητας, όπως την εξέφρασε παραπάνω ο αοίδιμος π. Γ. Μεταλληνός, ο δυτικός «άγιος» Βαλεντίνος, ο «άγιος του έρωτα», ουδεμία σχέση έχει με τους αληθινούς αγίους της Εκκλησίας μας και φυσικά με την γνήσια αγάπη και τον αληθινό έρωτα, όπως αυτά βιώνονται μέσα σ' αυτή.

Η αγάπη, θεωρείται η «μητέρα των αρετών» και είναι ιδίωμα του τρόπου υπάρξεως του Τριαδικού Θεού, καθότι «ο Θεός αγάπη εστί» (Α΄Ιωάν.4,16). Αλλά η «αγάπη» που «προστατεύει» ο «άγιος» Βαλεντίνος δεν είναι η θυσιαστική χριστιανική αγάπη, αυτή που δίδαξε ο Χριστός και έδειξε με το θυσιαστικό Του παράδειγμα, «μείζονα ταύτης αγάπην ουδείς έχει, ίνα τις την ψυχήν αυτού θη υπέρ των φίλων αυτού» (Ιωάν.15,13). Η γνήσια χριστιανική αγάπη είναι η «κένωση» του ανθρώπου από το «εγώ» του και το ολοκληρωτικό «δόσιμο» στον «άλλον». Αντίθετα, η κοσμικού τύπου «αγάπη», σαν αυτή που «προστατεύει» ο «άγιος» Βαλεντίνος, έχει χαρακτήρα δοσοληψίας, δίνει κάποιος «αγάπη» για να πάρει. Και το ακόμα χειρότερο, αυτή η κοσμική «αγάπη» συγχέεται με τον ερωτισμό και εν πολλοίς με τον σεξισμό και την αμαρτία. Δίνουν, για παράδειγμα, «όρκους αιώνιους αγάπης» και μοιχοί, πόρνοι, ομοφυλόφιλοι στους ή στις ερωμένους τους!

Αυτό το βλέπουμε καθαρά στους κατ' έτους πομπώδεις «εορτασμούς» του «αγίου» Βαλεντίνου, όπου «εορταστές» του είναι, κατά κύριο λόγο, όσοι βιώνουν την κάλπικη αγάπη, τον αμαρτωλό ερωτισμό! Χαρακτηριστικός είναι επίσης και ο

τρόπος «εορτασμού» του «προστάτη» της, με σπατάλες ακριβών δώρων (συχνά προκλητικών εσωρούχων), αγκαλιές λουλουδιών, ποσότητες γλυκισμάτων, θορυβώδη πάρτι, φαγοπότι, οινοποσία, με επισφράγιση τη διάπραξη της παράνομης σεξουαλικής συνεύρεσης, «για το καλό»! Περιττό να τονίσουμε πως η τοιούτου είδους «αγάπη» έχει κατά κανόνα ημερομηνία λήξης διότι δεν είναι η γνήσια αγάπη!

Ένας τέτοιος «εορτασμός» δεν έχει την παραμικρή σχέση με τον εορτασμό των αγίων της Εκκλησίας μας. Ετούτος είναι μια εξωτερίκευση ενός ισχυρού εγωισμού, μια ευκαιρία ξυπνήματος και ικανοποίησης ενστικτωδών ορμέμφυτων, μια επίπλαστη και πρόσκαιρη εορταστική διάθεση. Αντίθετα, η τιμή των αγίων μας είναι βίωμα, ξεχείλισμα πίστης στο Θεό και λαχτάρα να γίνουμε μιμητές και κοινωνοί εκείνων, που αξιώθηκαν της τελείωσης, του αγιασμού και της κατά χάριν θεώσεως. Τιμάμε τους αληθινούς αγίους, όχι με δώρα, γλυκά, λουλούδια, κραιπάλη και διάπραξη αμαρτίας, αλλά με εκκλησιασμό, Θεία Κοινωνία και υπόσχεση για αλλαγή νου και τρόπου ζωής.

Για να είμαστε ακριβοδίκαιοι, υπάρχουν και εκείνοι που «εορτάζουν» τον «άγιο» Βαλεντίνο, έχοντας αγάπη αγνή και αληθινή, όπως και πάμπολλοι πιστοί σύζυγοι, πιστοί χριστιανοί, ίσως, λόγω άγνοιας, λόγω μιμητισμού, μη γνωρίζοντας ότι πρόκειται για αναβίωση αρχαίου παγανιστικού «εορτασμού» και ότι προωθείται και συντηρείται από τον εμπορικό κόσμο. Αυτό άλλωστε το σκοπό έχει και η σύνταξη και δημοσίευση της παρούσας μονογραφίας μας.

Τελειώνουμε, με την επισήμανση, ότι η Εκκλησία μας δεν αντιτίθεται στην άδολη και αγνή αγάπη, αλλά στην δολερή και αμαρτωλή. Ο Θεός έβαλε την ερωτική έλξη στην ανθρώπινη φύση για να αποτελεί την ισχυρότερη κοινωνική συνοχή και φυσικά την δημιουργία νέων ανθρώπινων ψυχών, νέων εικόνων του Θεού, προορισμένων για σωτηρία και θέωση, με την ευλογημένη ένωση ανδρών και γυναικών, μέσω του γάμου, με το «μέγα μυστήριο» (Εφ.5,32), κατά τον απόστολο Παύλο. Επίσης, σύμφωνα με τους Πατέρες της Εκκλησίας μας, ο ανθρώπινος έρωτας είναι τύπος του θείου έρωτα, της αέναης δίψας και λαχτάρας της ψυχής εκάστου, να ενωθεί με το Θεό.

Εμείς οι πιστοί δεν έχουμε ανάγκη από μυθικούς και κατασκευασμένους «προστάτες αγίους», ως αναβίωση του προχριστιανικού εφιαλτικού ειδωλολατρικού παρελθόντος, από εμπορικές σκοπιμότητες, διότι έχουμε υπαρκτά, ζωντανά και γνήσια πρότυπα αληθινής θυσιαστικής αγάπης, τους αγίους της Εκκλησίας μας, άγια ζευγάρια, τα οποία βίωσαν την «ανυπόκριτη αγάπη», η οποία «ου ζητεί τα εαυτοίς» και «οὐδέποτε ἐκπίπτει» (Α΄Κορ.13,1-8).

Ένα από αυτά, είναι και το ιερό, αγαπημένο και ευλογημένο ζευγάρι των Αγίων Ακύλα και Πρισκίλλης, το οποίο τιμάται στις 13 Φεβρουαρίου, τους οποίους επαινεί ο απόστολος Παύλος ως πολύτιμους συνεργούς του, «ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», οι οποίοι για χάρη του, «τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν», και τους οποίους ευχαριστεί, τόσον αυτός, «ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν» (Ρωμ.16,3-4). Η Εκκλησία μας διέκρινε στα πρόσωπά τους, τους ιδανικούς συζύγους και γι' αυτό τους προβάλλει ως πρότυπο ιδανικής και ευλογημένης γαμικής ένωσης, προς τους οποίους μπορούν να προσβλέπουν οι σύγχρονοι σύζυγοι. Μάλιστα, πριν λίγα χρόνια, ο μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος, προκειμένου να αποσπάσει τους πιστούς από την παγανιστική – εμπορική «εορτή» του ανύπαρκτου και ψεύτικου «αγίου» Βαλεντίνου, πρότεινε να τιμούν, στη θέση του, τους προαναφερόμενους αγίους, ως προστάτες της συζυγικής αγάπης και της οικογένειας.

Παραπομπές:

[1] Ησίοδος, Θεογονία εδ. 120

[2] https://designmagazine.gr/agios-valentinos-erws-psyxi-i-istoria-apo-tin-arxaiotita-sto-simera/

[3] Όπου ανωτέρω

[4] https://www.maxmag.gr/afieromata/agios-o-erotas/

[5] Όπου ανωτέρω

[6] Περισσότερα δες στο βιβλίο του Καθηγητή Α. Θεοδώρου: Βασική Δογματική Διδασκαλία, εκδ. Αποστολικής Διακονίας, σελ.131,κ.ε.

[7] (Έκθεσις ακριβής της Ορθοδόξου Πίστεως, Δ(15)88. PG 94, 1164 Β επ.)

[8] (Υπέρ των Ιερώς Ησυχαζόντων 3, 1, 27)

[9] http://www.diakonima.gr/2013/11/08/%CE%B7-%CF%84%CE%B1%CF%85%CF%84%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B1%CE%B3%CE%AF%CE%BF%CF%85/

Πηγή: pemptousia.gr